

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Zondag 14
Middagdienst

Broeders en zusters,

- 1 Zegengroet**
- 2 Votum**
- 3 Zingen : Psalm 97 : 1, 3 en 5**
- 4 Gebed voor de opening van het Woord**
- 5 Schriftlezing : Genesis 4 : 1 - 16**
- 6 Zingen : Psalm 37 : 6 en 7**
- 7 Tekst : Zondag 14**
- 8 Zingen : Gezang 48 : 1 en 2**
- 9 Geloofsbelijdenis 179b**
- 10 Dankzegging en gebed**
- 11 Dienst van de offeranden**
- 12 Slotzang : Gezang 48 : 3 en 4**
- 13 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

In onze dagen is geschiedenis voor veel mensen niet erg interessant. Want ach wat maakt het uit waar je vandaan komt. Het is veel belangrijker waar jij vandaag staat en waar jij naar toe gaat. En als mensen over vroeger vertellen, bijvoorbeeld over hoe het was in de Tweede Wereldoorlog, dan vertellen ze meestal dat het vroeger zoveel moeilijker was. Dus veel jongeren zeggen dan als snel: ‘Als het vroeger allemaal zo moeilijk was, waarom zou ik me daar dan in verdiepen. Vroeger was het bijna altijd slechter. Lekker boeiend dus. Laten we lekker vandaag leven en het verleden snel vergeten als het zo zwaar was.’

Maar hoe begrijpelijk het ook mag zijn vanuit het moderne levensgevoel, het getuigt toch niet van wijsheid. Want niemand wordt geboren in een nieuwe en lege wereld die hij nog helemaal zelf moet inrichten. Want we zouden niet eens geboren zijn als deze wereld leeg was. Want wie zouden onze vader en moeder dan zijn? En hoe zouden die vader en die moeder in de wereld zijn gekomen als zij ook niet ieder een vader en moeder hadden gehad. En die hadden ook weer een vader en moeder. Allemaal staan we op de schouders van ons voorgeslacht. Ook dragen we allemaal een stuk van de geschiedenis van onze familie met zich mee. Komen we uit een rijke familie of uit een heel gewone familie? En het feit dat we in Nederland zijn geboren zijn, is waarschijnlijk het gevolg van verre voorouders die ooit besloten hebben om zich hier in dit landje aan de zee te vestigen. Ons bestaan vandaag heeft alles te maken met beslissingen die ons voorgeslacht heeft genomen. Je kunt wel over de geschiedenis zwijgen, maar dat betekent niet dat je de geschiedenis kunt ontlopen.

Ook ons kerk-zijn heeft alles met de geschiedenis te maken. En ook ons geloof heeft alles met geschiedenis te maken. Niet met dode geschiedenis. Maar geschiedenis die ook vandaag zijn sporen trekt in ons leven. Geschiedenis waarin mensen hun sporen hebben getrokken en waarin ook God sporen heeft getrokken. Ja, de geschiedenis vertelt ten diepste het verhaal van God in en met deze wereld, die onze woonplaats is. Het verhaal van God met ons. Daarom vertellen we onze kinderen de verhalen uit de Bijbel. En dat niet maar als mooie verhalen die ooit door mensen zijn bedacht en waaruit wij vandaag misschien ook nog iets kunnen leren. Zoals veel moderne predikanten beweren. Nee, we vertellen de verhalen omdat ze betekenis hebben voor ons leven vandaag. Want

in die verhalen ontmoeten we God. Die vroeger, vandaag en in de toekomst altijd hetzelfde zal zijn.

En blijft dat niet een onvoorstelbaar wonder, dat die hoogheilige God, die van eeuwigheid er is en eeuwig zal blijven, zich zo nadrukkelijk bemoeit met onze wereld en onze geschiedenis. Ja, dat Hij deel van onze geschiedenis wil uitmaken.

Want dat is toch de kern van Zondag 14. God komt in de wereld en wordt één van ons. God komt in de wereld en vernedert zich tot het bestaan van een mens. En hoe hard was dat nodig. Want laten we daarbij eens twee personen nemen uit de geschiedenis van onze wereld.

Allereerst Adam. De stamvader van de hele mensheid. Hij en zijn vrouw ontvingen van de Here een stralend begin. Vol geluk. Vol toekomst. Maar door bewuste ongehoorzaamheid hebben zij dit geluk en deze heerlijke toekomst verspeeld.

En sindsdien hangt er boven iedere wieg een trieste schaduw. De schaduw van de dood. De schaduw van ellende. Zoals Adam en Eva dat wel heel pijnlijk hebben moeten ervaren. Op één dag verloren ze in zekere zin twee zoons. Ze verloren het ene kind doordat het werd dood geslagen door zijn broer. Het andere kind verloren ze doordat hij zijn broer vermoordde en daarna over de aarde moest gaan zwerven. God had gezegd dat ze zouden sterven als ze van de boom van de kennis van goed en kwaad zouden eten. En de Here had woord gehouden. Ze stierven en met hen hun kinderen. En boven iedere wieg die er sindsdien in de wereld staat hangt de schaduw van de dood. Van de dood die ook voor het kind zal komen. Maar ook van de dood van de zonden die het kind in zich meedraagt. En niemand kan daar wat aan veranderen. En van ieder kind dat geboren wordt, wil je denken dat het onschuldig is en geen deel heeft aan de zonde. Maar bij ieder kind blijkt het ijdele hoop te zijn. Helaas, ook dit kind is een zondaar. Ook dit kind zoekt van nature God niet, maar wil zijn eigen leven leiden. Los van God. Los van de bron van zijn leven.

En er zou ook niets aan veranderd zijn als God niet zijn Zoon naar de wereld had gezonden. Om het begin te zijn van een nieuwe mensheid. Hij werd geboren uit een mens. Uit zijn moeder. De maagd Maria. Uit het vlees van Adam en Eva. Net zoals ieder ander mens. En Hij werd opgenomen in het geslachtsregister van Adam. Zoals we dat ook aan het einde van Lucas 3 kunnen lezen. 'Jesus zoon van Jozef, die de zoon was van Eli, de zoon van Mattat, de zoon van Levi om uiteindelijk te eindigen met de woorden, de zoon

van Set, de zoon van Adam, de zoon van God.' In de meeste godsdiensten is dit ondenkbaar. Bijvoorbeeld in de islam. Daar wordt het gezien als grote afbreuk aan de grootheid en heiligheid van God. Het idee dat God mens zou worden. Dat is Gods eer gewoon te na. Maar Jezus Christus de Zoon van God is mens geworden.

In alles mens, maar toch ligt Hij niet onder die vloek die door de zonde van Adam en Eva over het menselijk leven is gekomen. Want hoewel hij wel door Jozef aanvaard is als zijn kind en zo is opgenomen in het geslacht van Jozef. Toch is Hij niet door Jozef verwekt, maar de Heilige Geest heeft Hem door zijn scheppende werking in de schoot van Maria verwekt. En zo is Hij wel een echt mens, maar toch anders. En zo kan Hij een nieuwe Adam zijn. Een nieuwe stamvader voor een nieuw menselijk geslacht.

Hier komt dus de grote wending voor de mensheid. Hier komt de mogelijkheid om te ontsnappen aan die trieste ellende van de zonde, die maar niet lijkt te stoppen. Hier komt de mogelijkheid voor een nieuw leven. Hier komt hoop. Hier komt nieuw leven. Midden in de geschiedenis van de wereld. Minder in een tijd dat het volk van God lijdt onder de overheersing van heidense Romeinen. Midden in de tijd dat je je alleen maar grote zorgen kunt maken over de toekomst van de mensheid, komt de Zoon van God in de wereld als een mens. En over de vraag of tweeduizend jaar geleden in Israël een man heeft rond gelopen zoals ons die in de Bijbel getekend wordt, hoeft niemand vragen te hebben. Want een Joodse geschiedschrijver uit de eerste eeuw, die allesbehalve een leerling van Jezus was, heeft het volgende over Hem geschreven. "In die tijd leefde Jezus, een wijs man, voorzover het geoorloofd is hem een man te noemen. Hij verrichtte namelijk daden die onmogelijk geacht werden, en hij was leermeester van mensen die met vreugde de waarheid tot zich namen. En veel Joden alsook velen van de Grieken bracht hij tot zich. Hij was Christus. Ook nadat Pilatus hem op aanwijzing van de eerste mannen bij ons de straf van het kruis had opgelegd, gaven zij, die het eerst in liefde waren gaan leven, niet op. Hij was namelijk aan hen verschenen op de derde dag, opnieuw levend. De goddelijke profeten hadden die dingen en ontelbare andere wonderbaarlijke dingen over hem gezegd. Tot op de dag van heden is de naar hem genoemde groep van de christenen niet verdwenen." Nu is er best wat discussie onder geleerden wat Josefus nu precies over Jezus heeft geschreven. Met name de typering van de Heer is hier en daar te positief voor een Jood. Maar waar hoegenaamd geen discussie over is, is dat Jezus werkelijk geleefd heeft en grote wonderen heeft gedaan. Dat Hij leerlingen had

die van Hem geloofden dat Hij de Christus was. Dat Pilatus Jezus onder druk van de Joodse leiders Jezus heeft laten kruisigen. Dat zijn leerlingen van Hem geloofden dat Hij op de derde dag uit de dood is opgestaan. Jezus van Nazareth is echt een historische werkelijkheid. Van jongeren hoor ik nog wel eens dat Hij voor hun niet veel meer is dan een naam uit de kerk, maar geen echte Persoon. Maar Jezus Christus heeft net zo echt hier op aarde rondgelopen en u en ik hier zitten.

De Zoon van God is mens geworden. Hij is geboren uit een maagd. Uit Maria. Zo is Jezus de nieuwe Adam. De stamvader van een nieuwe mensheid. Een mensheid die mag zien dat de schaduw van de dood die over de wieg van baby's ligt, gaat wijken. Want er staan nu wiegen in deze wereld van kinderen die bij die nieuwe mensheid horen. Kinderen die uitzicht hebben op een ander leven. Een leven waarin de dood en zonde niet het eerste en het laatste woord heeft. Een leven waarin kinderen uitzicht hebben op een eeuwig leven in de nabijheid van God.

Zien jullie jongens en meisjes waar het om gaat als de Here Jezus geboren wordt? Het gaat maar niet om een lieve baby die in een stal geboren moest worden en in een voerbak voor dieren werd gelegd. Waarbij wij dan gaan roepen: 'Wat zielig hè.' Zeker, het was lijden voor de Zoon van God dat Hij geboren werd in een stal en in een voerbak werd gelegd. Maar Hij kwam niet op aarde om het medelijden van de mensen op te roepen. Hij kwam om de mensheid, die er ten diepste veel slechter aan toe was, dan Hij, te redden uit hun ellende. Hij kwam ons bevrijden van de macht van de dood. Hij kwam om ons te bevrijden van de macht van de zonde. Hij vernederde zich tot de gestalte van een mens, om zich nog verder te kunnen vernederen. Dat kleine kind is niet geboren om zielig gevonden te worden. Maar Hij is geboren om aanbeden te worden als onze Redder. Hij is geboren om het begin van een nieuwe mensheid te zijn. Dat is het fantastische van het Kerstfeest.

De tweede persoon bij wie ik met u wil stilstaan is Abraham. Met Abraham sloot God een heerlijk verbond. Een verbond van hoop. Een verbond met de belofte dat in het nageslacht van Abraham de hele wereld gezegend zou worden. En hoewel Abraham een kind van Adam was en daarom onder de ellende van zondeval, toch werd het toen al wel anders. Niet van zichzelf. Maar wel door Gods spreken. Abraham en zijn kinderen waren vanaf dat moment kinderen van de belofte. Nu hangt er niet alleen meer de schaduw van de dood boven de wieg van de kinderen van Abraham, maar ook hangt daar nu het

licht van de belofte. En wat een belofte. Wat een hoop. Maar hoe mooi dat licht ook was, het was niet in staat de schaduw te verdrijven. Want Abraham en zijn nageslacht waren niet in staat om naar de eis van dat heerlijke verbond te leven.

Maar dan ontvangt Abraham in zijn verre dochter Maria een kind dat niet door hem verwekt is, maar dat wel in staat is aan de eis van het verbond te voldoen. Wat een feest voor Abraham. Nu wordt de belofte werkelijkheid. Vanuit de hemel breekt God in in de lijn van het geslacht van Abraham. Het volk dat God begonnen was in Abraham. Het volk dat zich het volk van God mocht noemen. Maar zelf nooit aan de eis van het verbond had kunnen voldoen. Dat volk ontvangt een kind dat de zegen brengt over het nageslacht van Abraham. Ja een zegen brengt over heel de mensheid.

En nu denkt u misschien: ‘Ach dominee, het is allemaal wel mooi en waar, maar wat moet ik hier nu mee in deze nieuwe week? Dan is het uiteindelijk toch maar geschiedenis en ik moet vandaag leven. En ik ga deze nieuwe week in. Wat moet ik hier dan mee?’

U moet hier dit mee in deze week. U moet leven in het besef dat u eerst helemaal geen toekomst had, maar dat er nu een wereld voor u open ligt. Ook als dat misschien niet zo voelt. U bent gered van de ondergang. U bent een kind van een nieuwe mensheid. De schaduw van de dood heeft geen grip op u, omdat u het Licht van de wereld hebt mogen leren kennen. En doordat u het licht van de wereld hebt mogen leren kennen, bent u nu zelf het licht van de wereld. Precies zoals de Here Christus het heeft gezegd in Mattheüs 5. ‘U bent het licht van de wereld.’ U bent een nieuwe mensheid en dat betekent dat u geroepen bent om als een nieuw mens te leven. Een mens die wel niet geheel aan de zonde kan ontkomen, maar die de Heilige Geest heeft ontvangen. En die door de kracht van die Geest een begin kan maken met een leven in liefde. U moet leven in het besef dat u door Gods genade een kind van Abraham bent en zo deel hebt aan het verbond dat God met Abraham had gesloten. U mag leven onder de zegen van God. God staat naast u. Hij staat naast u als u de vloer zuigt. Hij staat naast u als de aardappels kookt. Hij staat naast u als u aan de telefoon met klanten aan het praten bent. Hij staat naast u als u machines bedient. Hij staat naast u als u in een vergadering zit. God is bij jullie jongens en meisjes als jullie op school jullie sommen maken. Als jullie samen aan het lezen zijn. Of als jullie op het plein aan het spelen zijn. Laat dat dus zien in hoe u de dingen doet. Namelijk met liefde voor God en uit dankbaarheid

‘Ja, dat klinkt wel mooi, maar morgen merk ik daar echt niets van hoor.’ ‘Maar waarom merkt u daar dan niets van?’ ‘Omdat er nog zoveel mis gaat. Omdat het soms ruzie is in de vergadering. Omdat ik soms geplaagd wordt op school. Omdat ik thuis trouw mijn werk doe, maar mijn man mijn nooit enige waardering geeft.’ ‘Ja, dat is zo. Het is inderdaad niet altijd even goed te merken dat ons leven veranderd is en er een heerlijke toekomst voor ons ligt.’

En als u dan misschien verdrietig bent door de wat er soms allemaal mis kan gaan, dan moet u om te beginnen terugkijken. Daar in Betlehem, meer dan 2000 jaar geleden, brak daar de hemel open en was daar een koor van engelen, dat de Here loofde en zong over vrede op aarde. Daar was een stal in Betlehem en in die stal werd de Zoon van God geboren. Uit het nageslacht van Adam. Uit het nageslacht van Abraham. Uit het nageslacht van David om de nieuwe koning van de wereld te zijn. Een nieuwe mensheid is geboren. En de Zoon van God heeft het werk volbracht dat Hij moest doen. De schaduw van de dood is geweken voor wie op deze Zoon van God zijn toekomst bouwt. De duivel is overwonnen en uit de hemel geworpen. Dat is echt allemaal gebeurd. En daar mag u zich aan vastklampen. Ook als het leven vandaag anders voelt.

Je kunt het vergelijken met 6 juni 1944. Toen landden de geallieerde troepen op de stranden van Normandië en kregen deze troepen vaste grond aan de voeten op het vasteland van Europa. En toen bleek dat de Duitsers de troepen niet konden terugdringen, was het duidelijk dat het einde van het Duitse Rijk in zicht was. Maar voor Nederland moest toen de moeilijkste tijd nog komen. De verschrikkingen van de hongervinter zou eerst nog over ons land komen. Waarbij mensen honderden kilometers liepen op zoek naar wat eten. Waarbij mensen elkaar naar het leven stonden om wat eten. Wat was het lijden en de nood groot. Zo groot dat de lijden van de dag de vreugde over de komende bevrijding in de weg stond. Maar uiteindelijk kwam de bevrijding wel. Elf maanden na D-day. En zo moet u vol hoop zijn. D-day is geweest. De Zoon van God is mens geworden en heeft voor onze zonden betaald. En de dag van de volledige bevrijding komt eraan. Dat is nog zekerder dan dat de bevrijding zou komen in de Tweede Wereldoorlog. Want God zelf heeft het ons beloofd. Leef dus als een bevrijd mens, ook als het leven vandaag of morgen pijn doet. Leef als een mens die een eeuwigheid voor zich heeft, ook al voelt u hoe uw krachten vandaag afnemen. Leef vol liefde, omdat u weet dat in Christus de liefde toch het laatste woord heeft. Christus zal u en mij bevrijden. Ja,

Hij zet ons elke keer weer opnieuw in de ruimte. Want Hij is één van ons geworden. Kijk maar, daar in Betlehem, in die stal, lag Hij in die kribbe. De herders hebben het gezien en de engelen hebben ervan gezongen.

Amen